
Poročilo o študijskem bivanju v Švici

Author(s): Marija M. DEKLEVA

Source: *Urbani Izziv*, No. 14, INOVATIVNO MESTO (november 1990), pp. 82-83

Published by: Urbanistični inštitut Republike Slovenije

Stable URL: <https://www.jstor.org/stable/44179971>

Accessed: 26-09-2018 12:06 UTC

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at <https://about.jstor.org/terms>

This article is licensed under a Attribution 4.0 International (CC BY 4.0). To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>.

JSTOR

Urbanistični inštitut Republike Slovenije is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Urbani Izziv*

Skupaj smo si ogledali štiri vasi, ki so bile urejene v sklopu programa "Razvoj vasi"; za dve lahko rečemo, da sta vasi le še po zunanjem videzu, dejansko pa gre za spalna naselja. V vasi sta le še dve ali tri kmetije, pa še te verjetno niso čiste. Rezultat programa v omenjenih vaseh so predvsem prometne ureditve in ureditve osrednjih vaških prostorov (tlaki, vodnjaki, zasaditve, čakalnica za avtobus), ponekod tudi ureditve ograj in opornih zidov. (Le mimogrede: vse vasi morajo imeti - in tudi imajo - kanalizacijo in čistilno napravo, hiše izven naselij pa morajo imeti individualno čistilno napravo.)

"Demokratičen je lahko le postopek planiranja, ne pa tudi plan" (Schulz)

Da bo pogled na urejanje vasi bolj zaokrožen, predstavljamo še nekaj misli iz pogovora z arhitektom Klausom Schulzem. Biro Schulz iz Münchna je namreč izdelal več načrtov ureditve vasi (Dorferneuerung na Bavarskem, isto kot Dorfentwicklung v Baden-Württembergu) in še vedno sodeluje pri njihovem izvajanju. Njihovo delo se namreč ne konča z oddajo načrta prenove vasi, temveč vaščanom, ki nameravajo graditi, tudi individualno svetujejo (Bauberatung). Predstavil je primer gradnje na robu vasi, kjer jim je uspelo investitorja prepričati, da je opustil neprimeren projekt in sprejel njihov predlog. Schulz (enako tudi Simons) opozarja, da je pri svetovanju potrebno pustiti ljudem dovolj časa - to pomeni več mesecev -, da predlog načrtovalca sprejmejo za svojega. Prva reakcija je namreč običajno odklonilna.

Schulz nasprotuje temu, da bi ljudem glede gradnje dovoljevali vso svobodo oz. da bi gradili zgolj po svojem okusu. V nasprotju s profesorjem Simonsom je prepričan, da so predpisi o urejanju vasi potrebni. Trdi namreč, da svobodna gradnja vodi v kaos.

V zaključku želimo posebej opozoriti na naslednje **glavne značilnosti**

programa Razvoj vasi, predvsem glede na razmere pri nas:

- program temelji na **prostovoljnosti, inštrument izvajanja ni prisila** (je brez pravne moči), temveč finančno stimuliranje,
- pogoj za vključitev v program je **visoka stopnja motiviranosti vaše skupnosti**,
- pri izdelavi koncepta igrajo pomembno vlogo želje prebivalstva, zato med vaščani in načrtovalci teče dolgotrajen in strpen dialog (pogoj zanj pa je ustrezna osebna kultura in strpnost ter neobremenjen odnos vaščanov do stroke oz. uprave),
- program je izrazito **problemsko naravnano** (razrešuje konflikte),
- s programom želijo doseči predvsem regeneracijo vsebine, ne le oblike vasi (zato dajejo dodatne ugodnosti mladim družinam, ohranjanju in ustvarjanju delovnih mest ipd.),
- cilji in mehanizmi so jasno in enostavno definirani, a je hkrati značilna relativno visoka stopnja fleksibilnosti (postopek ni zapleten - ocenjujemo, da manj kot na Bavarskem ali v Hessnu), vtis imamo, da je marsikaj prepuščeno improvizaciji oz. prilagajanju specifičnim krajevnim razmeram, saj so formalni okvirji še dovolj široki za različice, ki se pojavljajo v praksi.

mag. Breda Ogorelec, dipl. geogr.

Seznam priročnikov in gradiv, ki smo jih prinesli s strokovnega obiska, je vključen v prispevek Novosti v knjižnici UI.

Marija M. DEKLEVA Poročilo o študijskem bivanju v Švici

V okviru programa svojega diplomskega študija na temo Pomen slovenske podeželske pokrajine za turistično rekreacijo (oziroma po-

men turistične rekreacije za podeželje) sem močno vezana na sodelovanje s tujimi inštitucijami, saj je nujno poznati pristope pri proučevanju in načrtovanju turizma v sosednjih, nam podobnih srednjeevropskih deželah. Zato sem v avgustu in septembru 1990 dva meseca študijsko bivala na ustreznih inštitucijah v Švici: Geographisches Institut der Universität Zürich - Irchel, Abteilung Wirtschaftsgeographie (prof. dr. Hans Elsasser) in Geographisches Institut der Universität Bern (prof. dr. Paul Messerli, direktor).

Moje študijsko bivanje je vsebovalo: zbiranje in študij literature na temo stanja, problemov in trendov evropskega turizma,

- razgovore z strokovnjaki o omenjeni problematiki,
- iskanje sedanjega in potencialnega bodočega mesta Slovenije v evropskem turizmu,
- seznanjanje s konkretnimi švicarskimi projekti, problemi, pristopi, metodami, rešitvami, posledicami.

Tematska področja proučevanj, s katerimi sem se seznanjala, potekajo predvsem v okviru mednarodnega projekta Man and biosphere. V okviru podprojekta Man's impact on mountain ecosystems se izvaja v Švici nacionalni raziskovalni program Socioekonomski razvoj in ekološka obremenjenost hribovskih območij. Na kratko povedano gre za soodvisnost učinkov med gospodarskimi aktivnostmi, rabo tal in prvobitnostjo. Področje turizma v hribovitih območjih je v tem programu močno zajeto, način obravnavanja pa bi na kratko lahko označili z naslovom Za s človekom in naravo usklajeni razvoj turizma. Naj naštejemo nekatere teme:

- alpske dežele v evropskem turizmu,
- turistične in neturistične razvojne možnosti hribovskih območij,
- kmetijstvo - industrija - turizem - infrastruktura v hribovskem življenjskem in gospodarskem prostoru,

- turizem: blagoslov ali mora,
- pomen kulturne pestrosti ter regionalne in krajevne identitete za turizem,
- spremembe rabe tal v alpskem turističnem kraju,
- turizem v hribovskih območjih: koristi in škoda,
- udeležba domačega prebivalstva v turističnem razvoju,
- modeli in metode za analizo povezav med človekom in naravo v alpskem življenjskem in rekreacijskem prostoru.

Švicarski kolegi so mi omogočili tudi ogled njihovih konkretnih testnih/raziskovalnih območij, in sicer:

- območje Aletsch,
- Beatenberg,
- Grindelwald,
- Davos,
- Stein (Apenzell).

Poleg omenjenih dveh inštitutov sem navezala stike še z nekaterimi drugimi pomembnimi švicarskimi "turističnimi" ustanovami:

- Forschungsinstitut für Freizeit und Tourismus, Bern
- Schweizer Hotellerie-Verein, Bern
- Institut für Orts-, Regional- und Landesplanung, ETH Zürich
- Schweizerisch Verkehrszentrale, Zürich

Študijsko izpopolnjevanje v Švici se je izkazalo kot zelo pozitivno in produktivno. Novo pridobljena znanja in povezave z ustreznimi strokovnimi inštitucijami bom koristno uporabila pri svojem strokovnem delu.

Marija Majda Dekleva, prof. geogr. in zgod.

Pavle MIHEVC

Ob 15. zborovanju slovenskih geografov - Primorje

Med 24. 10. in 27. 10. 1990 je v Portorožu potekalo 15. zborovanje slovenskih geografov. Več kot 400 udeležencev zborovanja je poslušalo referate in razpravljalo o razvojnih značilnostih, procesih in problemih tistega dela Primorske, ki ga sicer poimenujemo z različnimi imeni in oznakami, kot so Obala, Koprsko primorje, Slovenska Istra in še bi lahko naštevali. Razmišljanja so strnjena v zajetni knjigi, ki je pripravljena v digitalni obliki in je kot taka, po dogovoru, dostopna vsem.

V vsebinskem smislu so se posamezni referati in razprave dotikale tako ekoloških problemov kot demografskih, urbanizacijskih in naravnih procesov. Odprta so bila tudi mnoga za planerje in načrtovalce pomembna vprašanja, ki zadevajo spreminjanje obale v "betonsko" gmoto indogajanje s pokrajino v notranjosti. Še posebno kaže opozoriti na sveže zanimanje raziskovalcev za dileme regionalnega razvoja. Tudi temeljnemu poznavanju urbanih procesov je bila posvečena omemba vredna pozornost. To omenjam še posebno zato, ker je vsaj s posameznimi referati po nekaj letih zatišja ponovno oživilen interes za temeljno poznavanje razvojnih zakonitosti npr. v členitvi mestnega prostora, terciarizaciji mestnega jedra, procesih suburbanizacije itd.

Za planersko delo je pomemben tudi poziv k prevrednotenju ruralnega zaledja in vloge tega prostora v smislu pobud, ki prihajajo iz Evropske delovne skupnosti za razvoj podeželja in prenovo vasi. Strokovno pa tudi širše družbenopolitično pomembne so pobude, ki zadevajo sis-

tem planiranja. Sugestije so izzvenele predvsem v smislu iskanja dopolnitev obstoječega sistema planiranja z vključitvijo poznavanja regionalnih razsežnosti, z upoštevanjem večje dinamike v procesu priprave dokumentov, stalnega odgovornega strokovnega dela (pri pripravi strokovnih podlag), kar vse more in mora pripomoči k racionalnejšemu gospodarjenju s prostorom.

Ne nazadnje je potrebno pohvaliti organizatorje, ki so svoje delo zelo dobro opravili.

Pavle Mihevc, prof. geogr.

Saša Dalla Valle in Breda Ogorelec sta 24. oktobra 1990 predstavila UREJANJE PODEŽELJA V DEŽELI BADEN - WÜRTTEMBERG, s poudarkom na organizacijskem, strokovnem in normativnem vidiku. Predstavitev je spremljala projekcija diapozitivov, na ogled pa je bila tudi bogata literatura, ki se nahaja v knjižnici Urbanističnega inštituta. Udeležencev je bilo okrog 30, večina zunanjih (z republiških in občinskih inštitucij in z Univerze).

Strokovnim delavcem inštituta sta Ksenija Kovačec in Daniel Boldin 26. novembra predstavila programsko orodje za podporo geografskih informacijskih sistemov ARC/INFO. To orodje je v svetu že precej razširjeno, uveljavlja pa se tudi pri nas. Sodelavce sta seznanila z možnostjo uporabe orodja ARC/INFO in pokazala njegove zmožnosti, predvsem pri prostorskih analizah (modul PC OVERLAY). Pokazala sta tudi aplikacijo za pripravo in izrisovanje slik, katerih vsebina so - glede na vrednost nekega atributa - pobarvana območja (poligoni). Aplikacija je bila pripravljena s pomočjo paketa ARC/INFO za skupino geografov; z njo pa so želeli pokazati, da ARC/INFO preko vnaprej pripravljenih aplikacij lahko uporabljajo tudi uporabniki, ki paketa podrobno ne poznajo. B.O.